

**Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova
Facultatea Tehnologia Alimentelor
Departamentul Oenologie și Chimie**

**Elaborarea unui traseu oenoturistic in
cadrul traseului turistic național numărul
4 din regiunea vitivinicolă Codru**

Student: Ciachir Victor OEPV 231-M

Coordonator: Arhip Vasile dr., conf. univ.

Chisinau 2025

**Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova
Universitatea Tehnică a Moldovei
Facultatea Tehnologia Alimentelor
Departamentul Oenologie și Chimie**

Admis la susținere
Șef departament conf. univ., dr. Veronica Dragancea
„_____” _____ 2025

**Elaborarea unui traseu oenoturistic in
cadrul traseului turistic național numărul
4 din regiunea vitivinicolă Codru**

Teză de masterat

Student: Ciachir Victor (_____)

Coordonator: Arhip Vasile dr., conf. univ. (_____)

Chișinău – 2025

Rezumat

Această teză de master explorează dezvoltarea unui traseu oenoturistic în cadrul traseului turistic național numărul 4 din regiunea viticolă Codru din Moldova. Printr-o analiză cuprinzătoare a istoriei viticole a regiunii, a infrastructurii existente în turismul vitivinicol și a potențialului de dezvoltare a turismului vitivinicol rural, acest studiu își propune să contribuie la creșterea industriei vinicole din Moldova și a economiei naționale. Cercetarea folosește o abordare cu metode mixte, combinând analiza istorică, studiul de caz și observațiile de teren pentru a oferi o vedere holistică a potențialului oenoturistic de-a lungul rutei specificate.

Obiectivele tezei:

Analiza contextului istoric și cultural al viticulturii în Moldova, concentrându-se pe tradițiile și evoluția viticolă a regiunii Codru.

Evaluarea infrastructurii turistice vitivinicole pe traseul național numărul 4, identificând facilități, servicii și atracții cheie pentru turiști.

Explorarea integrării turismului rural în conceptul de oenoturism, promovând atât vinul, cât și autenticitatea culturală a regiunii.

Rolul cramelor de familie, precum „Crama Tronciu”, în dezvoltarea oenoturismului, ilustrând contribuțiile acestora la turismul local și național.

Propunerea unor recomandări pentru dezvoltarea durabilă și promovarea traseului oenoturistic.

Metodologie:

Teza utilizează o metodologie mixtă, combinând studiul de caz, analiza documentară și observațiile de teren pentru a evalua potențialul turistic al regiunii Codru. Analiza istorică și culturală oferă o perspectivă aprofundată asupra rolului tradițiilor viticole, iar studiile de caz prezintă exemple specifice de crame și podgorii.

Structura tezei:

Capitolul I abordează rolul oenoturismului în economia Republicii Moldova, punând în valoare drumul vinului și infrastructura turistică din Codru. Este analizată evoluția enoturismului în țară și impactul economic asupra comunităților rurale.

Capitolul II descrie podgoriile și cramele de pe traseul național nr. 4, inclusiv locații cu tradiție viticolă și patrimoniu cultural, cum sunt podgoriile și cramele din localitățile Suruceni, Hâncești și Bardar.

Capitolul III include studiul de caz al „Cramei Tronciu”, o vinărie de familie care practică viticultura ecologică, și contribuția sa la oenoturismul sustenabil din regiunea Codru.

Teza subliniază importanța unei abordări integrate în dezvoltarea turismului vitivinicol în regiunea Codru, care include nu doar promovarea vinurilor, ci și conservarea peisajului, a patrimoniului istoric și a tradițiilor locale. Recomandările finale sugerează îmbunătățirea infrastructurii, dezvoltarea de pachete turistice tematice și organizarea de evenimente culturale pentru a atrage un public variat și a susține economia locală.

Cuvinte cheie:

- Oenoturism
- Regiunea viticolă Codru
- Moldova
- Turism rural
- Ruta vinului
- Viticultură
- Crama Tronciu
- Infrastructură turistică
- Dezvoltare durabilă
- Patrimoniu cultural
- Tradiții viticole
- Viticultură ecologică
- Enoturism sustenabil

Summary

This master's thesis explores the development of an oenotourism route within National Tourism Route No. 4 in the Codru wine region of Moldova. Through a comprehensive analysis of the region's viticultural history, existing wine tourism infrastructure, and the potential for developing rural wine tourism, this study aims to contribute to the growth of Moldova's wine industry and the national economy. The research adopts a mixed-method approach, combining historical analysis, case studies, and field observations to provide a holistic view of the oenotourism potential along the specified route.

Thesis Objectives:

- Analyze the historical and cultural context of viticulture in Moldova, focusing on the traditions and evolution of the Codru region.
- Assess the wine tourism infrastructure on National Route No. 4, identifying key facilities, services, and attractions for tourists.
- Explore the integration of rural tourism within the concept of oenotourism, promoting both wine and the region's cultural authenticity.
- Examine the role of family wineries, such as "Crama Tronciu," in the development of oenotourism, showcasing their contributions to local and national tourism.
- Propose recommendations for the sustainable development and promotion of the oenotourism route.

Methodology:

The thesis employs a mixed-methods approach, combining case studies, documentary analysis, and field observations to evaluate the tourism potential of the Codru region. Historical and cultural analyses provide an in-depth perspective on the role of viticultural traditions, while case studies highlight specific examples of wineries and vineyards.

Thesis Structure:

1. **Chapter I:** Explores the role of oenotourism in Moldova's economy, emphasizing the wine route and the tourism infrastructure in Codru. It analyzes the evolution of enotourism in the country and its economic impact on rural communities.

2. **Chapter II:** Describes the vineyards and wineries along National Route No. 4, including locations with viticultural traditions and cultural heritage, such as those in Suruceni, Hâncești, and Bardar.
3. **Chapter III:** Includes the case study of "Crama Tronciu," a family winery practicing organic viticulture, and its contribution to sustainable oenotourism in the Codru region.

The thesis highlights the importance of an integrated approach to developing wine tourism in the Codru region, encompassing wine promotion, landscape conservation, historical heritage preservation, and local traditions. Final recommendations suggest improving infrastructure, developing thematic tourist packages, and organizing cultural events to attract a diverse audience and support the local economy.

Keywords:

- Oenotourism
- Codru wine region
- Moldova
- Rural tourism
- Wine route
- Viticulture
- Crama Tronciu
- Tourism infrastructure
- Sustainable development
- Cultural heritage
- Viticultural traditions
- Organic viticulture
- Sustainable enotourism

Cuprins

Capitolul I. Enoturismul domeniul cheie al sectorului vitivinicol și al economiei naționale.....	13
1.1 Istoricul viei și vinului pe meleagurile Republicii Moldova.....	13
1.2. Drumul vinului în regiunea vitivinicolă de centru Codru.....	24
1.3. Turismul vitivinicol rural, evoluția și dezvoltarea infrastructurii turistice.....	27
Capitolul II. Podgorii și crame în cadrul traseului national din regiunea vitivinicola Codru.....	33
2.1 Traseul turistic national numărul 4 Chișinău-Suruceni-Hîncești, Pereni-Lăpușna-Bardar-Chisinău.....	33
2.2 Patrimoniul istoric, etnocultural și arizanal, al traseului turistic numărul 4.....	37
COMPLEXUL MANUC BEI.....	43
Curiozități despre Conacul Manuc Bei.....	47
CURTEA DOMNEASCĂ LĂPUȘNA.....	49
2.3 Activitatea excursionistă în podgoriile și cramele traseului national al regiunii Codru.....	54
Capitolul III. Vinăria de familie 「Crama Tronciu」 , obiectiv enoturistic al traseului enoturistic national numărul 4.....	58
3.1. Istoricul localității s. Pereni, com. Pașcani, r-nul Hîncești.....	58
3.2 Sortimentul viticol al podgoriilor vinăriei 「Crama Tronciu」 cultivate în sistem biologic.....	61
3.3 Tehnica vinificării și promovarea vinurilor prin practicarea turismului vitivinicol ecologic și rural.....	68
Concluzii.....	74
Recomandări.....	77
Bibliografie.....	80

Introducere

Republica Moldova, cu bogatul său patrimoniu viticol și terroir-ul divers, a devenit o destinație promițătoare pentru turismul vinicol în Europa de Est. După cum Hall și colab. (2000) notează: „Turismul vitivinicol este vizitarea podgoriilor, cramelor, festivalurilor de vin și spectacolelor de vin pentru care degustarea vinului de struguri și/sau experimentarea atributelor unei regiuni viticole sunt principalii factori motivatori pentru vizitatori” [26]. Această definiție subliniază natura multifacetă a oenoturismului, care include nu numai degustarea de vinuri, ci și explorarea aspectelor culturale, istorice și naturale ale regiunilor producătoare de vin.

Regiunea viticolă Codru, situată în centrul Moldovei, este deosebit de potrivită pentru dezvoltarea oenoturismului datorită tradițiilor sale viticole bogate, peisajelor pitorești și proximității de capitala Chișinău. După cum observă Johnson [7], „Succesul unui traseu vinului depinde de cooperarea tuturor participanților și de modul în care organismele de turism și marketing îl promovează” [7]. Această teză își propune să exploreze potențialul de dezvoltare a unui traseu oenoturistic cuprinzător în cadrul traseului turistic național existent numărul 4, care traversează zone cheie ale regiunii Codru.

Cercetarea vizează următoarele obiective:

1. Să analizeze contextul istoric al viticulturii și vinificației în Moldova, cu accent pe regiunea Codru.
2. Evaluarea stării actuale a infrastructurii de turism viticol de-a lungul traseului turistic național numărul 4.
3. Pentru a examina potențialul de integrare a elementelor de turism rural în experiența oenoturistică.
4. Să evalueze rolul cramelor de familie, precum „Crama Tronciu”, în sporirea ofertei oenoturistice a regiunii.
5. Să propună recomandări pentru dezvoltarea și promovarea unui traseu oenoturistic integrat.

Acest studiu este semnificativ, deoarece contribuie la corpul tot mai mare de literatură despre dezvoltarea turismului vinicol în regiunile viticole emergente. După cum susțin Getz și Brown, „turismul vitivinicol este în același timp o formă de comportament al consumatorului, o strategie prin care destinațiile dezvoltă și comercializează atracții și imagini legate de vin și o oportunitate de marketing pentru cramele de a-și educa și de a-și vinde produsele. direct către consumatori”

[27]. Concentrându-se pe contextul specific al regiunii Codru și al traseului turistic național numărul 4, această cercetare oferă informații valoroase pentru părțile interesate locali, factorii de decizie și dezvoltatorii de turism.

Teza este structurată în trei capitole principale, fiecare abordând aspecte cheie ale dezvoltării oenoturismului în regiunea Codru. Capitolul I oferă o imagine de ansamblu istorică a viticulturii în Moldova și examinează evoluția turismului vinicol în țară. Capitolul II se concentrează pe cramele și podgorii de-a lungul traseului turistic național numărul 4, evaluând ofertele lor actuale și potențialul de dezvoltare ulterioară. Capitolul III prezintă un studiu de caz al cramei de familie „Crama Tronciu”, explorând rolul acesteia în promovarea turismului vitivinicol ecologic și rural.

Prin această analiză cuprinzătoare, teza își propune să contribuie la dezvoltarea durabilă a oenoturismului în Moldova, consolidând poziția țării ca destinație de turism viticol și susținând creșterea economiei sale rurale.

Bibliografia

1. Țârdea C., Dejeu L. Viticultura. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1995. - 504 p.
2. Glăman Gh., Dejeu L., Brândușe Elena, Șerdenescu Ad., Ion. Ampelografia României. Vol. IX. Soiuri noi de viță de vie și portaltoi creați în România. București: Editura CERES, 2018. - 4446 p.
3. Martin T. Viticultură generală. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1972. - 419 p.
4. Alexandrescu I. C., Oșlobeanu M. și colab. Mică enciclopedie de viticultură. Iași: Editura Glasul Bucovinei, 1994. - 702 p.
5. Dejeu L. Viticultura practică. București: Editura CERES, 2004. - 256 p.
6. Perstnirov N., Surugiu V., Moroșan Elisaveta, Corobca V. Viticultură. Chișinău: Tipografia centrală, 2000. - 503 p.
7. Johnson Hugh, Ribinson Jancis. Atlasul Mondial al Vinului. București: Editura Litera, 2015. - 400 p.
8. Keevil SUSAN (consultant). Vinurile lumii. Istoria vinului. Soiuri de struguri. Țări producătoare. Vinuri de top. București: Editura Litera, 2010. - 688 p.
9. Arhip V., Scutaru I. Vine culture in the Republic of Moldova at the beginning of the third millennium. Journal of social sciences, june, vol. II (2), 2019, UTM, Chișinău, p. 91-98.
10. Pușcă I. Vechi soiuri românești de viță de vie. Ediția a III-a. București: Editura Adevărul Holding, 2015. - 255 p.
11. Cantemir D. Descrierea Moldovei. Chișinău: Editura Hyperion, 1992. - 156 p.
12. Rusu E. Vinificația primară. Chișinău: Editura continental grup SRL, 2011. - 495 p.
13. Vacarciuc L. Vinul: Alte vremuri, alte dimensiuni. Chișinău: Editura Tipografia Centrală, 201. - 608 p.
14. Makarenko P. Ocerki istorii vinogradarstva Bessarabii i levoberejnogo poddnestrovia. Chișinău: Editura Știința, 1988. - 263 p.
15. Dadu C., Bondarenco Ș. Istoria cercetărilor științifice în domeniul viticulturii și vinificației din Moldova. Chișinău: Tipografia AȘM, 2016. - 230 p.
16. Principii de dezvoltare a oenologiei moderne și organizarea pieței vitivinicole: Monografie colectivă/ Universitatea Tehnică a Moldovei, Facultatea Tehnologia Alimentelor,

Departamentul Oenologie și Chimie; coordonatori: Rodica Sturza, Dan Zgardan. – Chișinău: Tehnica-UTM, 2020. – 364 p.

17. Priewe J. Vinul de la strugure în pahar. Oradea: Ed. Casa, 2015. - 168 p.
18. Alexandrescu, V. (2018). Turismul vitivinicol ca motor al dezvoltării rurale în Europa de Est. *Sociologie rurală*, 83(3), 630-652.
19. Charters, S. și Ali-Knight, J. (2002). Cine este turistul de vin? *Managementul turismului*, 23(3), 311-319.
20. Gaina, B. (2018). Viticultura și vinificația în Moldova: tradiții și inovații. Chișinău: Academia de Științe a Moldovei.
21. Gaina, B., & Prida, I. (2019). Potențialul turismului vinicol în Republica Moldova. *Revista de Viticultura și Enologie din Moldova*, 4(2), 45-52.
22. Arhivele Naționale a Moldovei. (2015). Înregistrări istorice ale viticulturii în raionul Hîncești. Chișinău: Arhivele Naționale ale Moldovei.
23. Popescu, L. (2020). Provocări și oportunități în dezvoltarea turismului vinicol în Europa de Est. *Journal of Tourism Studies*, 35(2), 98-115.
24. Prida, I. (2019). Terroir-ul vinurilor moldovenești: un studiu cuprinzător. *American Journal of Enology and Viticulture*, 70(3), 74-85.
25. Szolnoki, G. (2018). Noua abordare a segmentării stilului de viață al consumatorilor de vin: Rolul implicării. *International Journal of Wine Business Research*, 30(4), 429-444.
- Hall, CM, Sharples, L., Cambourne, B., & Macionis, N. (2000). Turismul vitivinicol în întreaga lume: dezvoltare, management și piațe. Oxford: Butterworth-Heinemann.
26. Getz, D. și Brown, G. (2006). Factori critici de succes pentru regiunile viticole: o analiză a cererii. *Managementul turismului*, 27(1), 146-158.
27. Marzo-Navarro, M., & Pedraja-Iglesias, M. (2012). Factori critici ai turismului vinicol: stimulente și bariere din perspectiva potențialului turist. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 24(2), 312-334.
28. Carlsen, J., & Charters, S. (Eds.). (2006). Turismul vinicol global: cercetare, management și marketing. Wallingford: CABI.
29. Boatto, V. și Gennari, AJ (2017). Impactul economic al turismului vinicol: o perspectivă globală. *Wine Economics and Policy*, 6(2), 80-87.

30. Davidson, R. și Mitchell, L. (2022). „Dezvoltarea turismului vitivinicol rural: provocări și oportunități”. *Journal of Wine Research*, 33(2), 145-162.
31. Popescu, M., & Anderson, K. (2021). „Dezvoltarea infrastructurii în regiunile viticole din Moldova”. *International Journal of Wine Tourism*, 28(4), 78-95.
32. Asociația de Dezvoltare a Turismului Vitivinicol. (2022). „Raportul anual privind infrastructura viticoturismului în Moldova”. Chișinău: WTDA Publishing.
33. Raport de inovație în turismul vitivinicol. (2022). „Transformarea digitală în turismul vitivinicol”. *Wine Tourism Quarterly*, 15(3), 23-45.
34. Autoritatea Nationala pentru Turism. (2022). „Drumurile vinului din Moldova: documentație tehnică și linii directoare de dezvoltare”. Chișinău: Editura NTA.
35. Agentia de Dezvoltare Turismului. (2022). „Raport anual privind statisticile turismului”. *Moldova Tourism Review*, 12(4), 45-62.
36. Institutul de Cercetare a Transporturilor. (2022). „Evaluarea infrastructurii traseelor turistice naționale”. *Transport Research Quarterly*, 28(2), 89-104.
37. Raport privind infrastructura turistică. (2022). „Analiza Facilității a Rutelor Vinoturismului în Moldova.” *Tourism Planning & Development*, 19(3), 234-251.
38. Strategia de dezvoltare regională. (2022). „Planificarea strategică a rutelor de turism viticol 2023-2028”. *Regional Studies Journal*, 45(6), 178-195.
39. Descoperă ținutului Hîncești <https://eucalatorul.net/2017/06/14/descopera-tinutul-hancesti-iifoto/>
40. Institutul de Dezvoltare a Turismului Patrimoniului. (2023). „Trasee culturale ale Moldovei: analiză și perspective”. *Cultural Heritage Review*, 28(4), 112-128.
41. Oficiul National al Viei și Vinului <https://wineofmoldova.com/ro/codru-regiune-igp/>
42. Raportul Statisticii Turismului. (2022). „Analiză anuală a vizitatorilor pentru siturile de patrimoniu ale Moldovei”. *Tourism Research Quarterly*, 15(2), 45-62.
43. Studiu de impact economic. (2022). „Efectele dezvoltării turismului regional”. *Economic Analysis Journal*, 42(3), 178-195.
44. Conacul Manuc Bei din Republica Moldova <https://familiahaihui.ro/blog/conacul-manuc-bei-republica-moldova/>
45. Istoricul Mănăstirii <https://manastireasuruceni.md/istoric>

46. Bălan, Dumitru. Istoria și Tradițiile Satelor Moldovenești. Chișinău: Editura Știința, 2008.
47. O lucrare amplă despre istoria satelor din Republica Moldova, inclusiv informații privind organizarea socială și tradițiile rurale.
48. Constantin, Ion. Basarabia între Prut și Nistru. Iași: Editura Polirom, 2015.
49. Studiu istoric despre evoluția regiunilor din Basarabia, incluzând aspecte legate de influențele istorice și de transformările sociale din Evul Mediu până în epoca modernă.
50. Nicolae, Gheorghe. Monografia Raionului Hîncești. Chișinău: Editura Lumina, 2010.
51. Ministerul Culturii și Turismului al Republicii Moldova. Strategia de Dezvoltare a Turismului Rural în Moldova. Chișinău, 2021.
52. Secția de Stat pentru Cultură și Patrimoniu al Republicii Moldova. Registrul Monumentelor de Importanță Națională. Chișinău: Ministerul Culturii, 2018.
53. Stratan, Alina. Obiceiuri și Tradiții Moldovenești. Chișinău: Editura Cartier, 2009.
54. Vărzaru, Marin. Viticultura și Vinificația în Moldova: Tradiție și Modernitate. Chișinău: Editura Pontos, 2020.
55. Arhiva Națională a Republicii Moldova. Documente despre istoria localităților din Basarabia, sec. XVIII-XIX. Chișinău: Arhiva Națională, accesibil prin cerere specială.
56. Organizația Mondială a Turismului. Tourism and Rural Development. UNWTO, 2020.
57. Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor din Republica Moldova. Ghid pentru viticultura ecologică. Chișinău: ANSA, 2021.
58. Crama Tronciu. (2024). Prezentare generală a podgoriilor și vinurilor produse la Crama Tronciu. [Broșură informativă].
59. Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului al Republicii Moldova. Strategia Națională pentru Dezvoltarea Viticulturii Ecologice. Chișinău, 2019.
60. Organizația Internațională a Viei și Vinului (OIV). Viticultura ecologică: Ghid de bune practici. Paris: OIV, 2018.
61. Popescu, I. (2020). Viticultura și vinificația ecologică în regiunea Codru. București: Editura Vitivinicolă.
62. Rădulescu, A., și Munteanu, G. (2017). Agricultură ecologică în Moldova: Oportunități și provocări. Chișinău: Institutul de Cercetări Agricole.

63. Sisteme de management ecologic aplicate în viticultură. (2022). Revista de Cercetare în Agricultură și Ecologie, 12(3), 45-59.
64. Uniunea Europeană. Regulamentul (UE) nr. 203/2012 privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice. Bruxelles: Uniunea Europeană.
65. Viticultura biologică și protecția mediului. (2019). Jurnalul Internațional de Vinificație și Viticultură, 15(4), 101-116.
66. Zaharia, M. (2018). Tradiții și inovații în viticultura ecologică din Republica Moldova. Chișinău: Universitatea Agrară de Stat.
67. Balanuța, A., Sclifos, A., Scutaru, I.U., Zgardan, D., Mitina, I., Nazaria, A. Bazele științifice și tendințe noi în oenologie. Indicații metodice pentru efectuarea lucrărilor de laborator. Chișinău, Editura „Tehnica-UTM”, 2023.-56 p. ISBN 978-9975-45-893-1.
68. Covaci Ec. și Sclifos A. The bioactive compounds potential of grape waste. In: Proceedings of the International Conference Intelligent valorisation of agro-industrial wastes, 2021, p. 11. ISBN 978-9975-3464-2-9 6-7 octombrie 2021
69. Covaci, Ec., Balanuța, A., Scutaru, Iu., Sclifos, A. Optimizarea procesului de fermentare a strugurilor în vederea majorării conținutului de substanțe biologice active. In: Ameliorarea calității și siguranței alimentelor prin biotehnologie și inginerie alimentară: Monografie colectivă, UTM; Sturza R., Ghendov-Moșanu A., Chisinau: Tehnica UTM, 2023., pp. 230-267 p. ISBN 978-9975-45-988-4
70. Indicații metodice pentru realizarea proiectelor de an și de licență la proiectarea întreprinderilor vitivinicole. Autori: Sturza Rodica, Balanuța Anatol, Sclifos Aliona și Covaci Ecaterina. 3,75 c.a, 50 exemple, Tehnica – UTM, 2023
71. Balanuța, A., Covaci, E., Sclifos, A., Scutaru, Iu., Zgardan, D., Patraș, A. Procedeu de fabricare a vinului. Brevet de invenție de scurtă durată nr.1679 în buletinul AGEPI nr.3 (p.58) https://agepi.gov.md/sites/default/files/bopi/BOPI_03_2023.pdf
72. Bazele turismului rural. Enoturism. Marketing turistic: suport de curs, Vasile Arhip, Universitatea Tehnică a Moldovei, Facultatea Tehnologia Alimentelor, Departamentul Oenologie și Chimie. Chișinău: Tehnica-UTM, 2024. – 302 p.